

Oponentský posudek na disertační práci

Název práce: *Analýza obsahu webových diskuzních fór jako zdroj dat pro výzkum nových trendů v užívání psychoaktivních látek ve srovnání s daty získanými od jiných populací*

Autorka práce: *Mgr. Eva Drápalová* (Studijní obor: Adiktologie; Studijní program: Specializace ve zdravotnictví; 1. lékařská fakulta; Univerzita Karlova)

Posudek vypracoval: *PhDr. Ondřej Skopal, Ph.D.* (Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie FF UP v Olomouci)

Formulace výzkumného záměru a cíle:

Výběr tématu je aktuální, přínosný a relativně originální. Hlavní cíl práce je ovšem formulován poměrně komplikovaně – vyvolává očekávání, že porovnávané metody výzkumu, především průzkum obsahu diskuzních fór, budou analyzovány s ohledem na jejich reliabilitu a také validitu získaných dat, a tedy umožní dalším výzkumníkům zvážit, zda jsou takové postupy vhodné a výhodné pro budoucí studie podobného typu. Ovšem výzkumné otázky se zaměřují spíše přímo na uživatele NPS (než na metodu samotnou), konkrétně ot. č. 1-3., byť s cílem práce samozřejmě souvisejí. Tento nedostatek vnímám spíše jako formální metodologický detail týkající se formulace cíle, respektive důslednosti v operacionalizaci cíle. Neboť skutečnost, zda se od sebe liší skupiny respondentů navštěvující internetová diskusní fóra vs. nenavštěvující, ještě neposkytuje jasnou evidenci o spolehlivosti vybrané metody (porovnání analýzy online prostředí s jinými způsoby získávání dat), ale zkrátka porovnává vybrané vzorky respondentů.

Teoretická východiska práce:

Bibliografické krytí práce je na vysoké úrovni – jak kvantitativně, tak kvalitativně (seznam zdrojů se rozkládá na 20 stranách). Oceňuji užití poměrně velkého množství zahraničních vědeckých zdrojů. Teoretická část obsahuje relevantní poznatky a informace, struktura textu je přehledná a systematická.

Použitá metodologie, práce s daty:

V rámci analýzy diskuzních fór byla sesbírána data od 176 uživatelů, což sice není nijak velký počet (oproti mému subjektivnímu očekávání), ale zároveň to zřejmě nebylo možné nijak ovlivnit. Otázkou zůstává, zda byla realizována dostatečná explorace všech tuzemských diskuzních webů o NPS, tedy zda vyhledávání přes běžný vyhledávač (Google) je dostačující (možná by byla ještě zajímavá sonda do tzv. dark webu, tedy šifrovaných a anonymních sítí, kde dle mého mínění je "komunita" se zájmem o NPS také aktivní).

Zároveň ale v rámci online dotazníkového šetření bylo vyplněno úctyhodných 5268 dotazníků 4 národností (zemí EU). Zajímavým postupem byl také 3. způsob sběru dat na tanečních akcích, kterého se zúčastnilo 549 respondentů. Disproporce v počtech jednotlivých typů výzkumných vzorků, a také rozdílné způsoby získávání respondentů, by mohla přinést potíže v interpretaci z hlediska spolehlivosti porovnání a analýzy dat, což by byl ale z organizačního hlediska téměř nadlidský výkon (kdyby měly být vzorky vyrovnanější).

Pro další analýzy následovalo vyhledávání a monitoring internetových obchodů s NPS a rešerše vědeckých publikací daného tématu. Velice oceňuji tuto triangulaci získaných dat a využití více způsobů v rámci smíšeného designu výzkumu (kvalitativní analýza obsahu diskuzních fór v porovnání s daty získanými screeningovými nástroji a dalšími studiemi).

Prezentace výsledků je podrobná, přehledná, důsledná.

Diskuze a závěry práce:

Autorka adekvátně komentuje přínosy limity užitých metodologických postupů (např. problematika sběru dat samovýběrem). Závěry studie a jednotlivých fází jsou podle mě velice přínosné, což deklaruje i akceptace dílčích výstupů do recenzovaných a impaktovaných vědeckých periodik.

Formální náležitosti práce:

Formálně se práce zdá být v pořádku, jen snad řádkování textu neodpovídá takzvané normostraně (řádkování 1 místo 1,5), což ale nedokážu posoudit z důvodu mé neznalosti interního doporučení pro formální náležitosti psaní kvalifikačních prací na 1.LF UK.

Otázkou k obhajobě by mohlo být, zda uveřejnění obou dotazníkových nástrojů v el. verzi práce není v rozporu s autorskými právy – jedná se o veřejně dostupné dotazníky?

Celkové hodnocení disertační práce:

Jedná se o velice zdařilý projekt, který je navíc zpracován svědomitě do srozumitelné a akceptovatelné podoby. **Posuzovanou disertační práci doporučuji k obhajobě.** Obsahově je text dle mého dojmu zralý také ke knižní publikaci.

PhDr. Ondřej Skopal, Ph.D.

V Olomouci dne 01. 06. 2021